

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1934 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 6 kap. 2 och 3 §§ lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Genom en den 9 februari 1934 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 102, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 6 kap. 2 och 3 §§ lagen den 8 juli 1904 (nr 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Härigenom förordnas, att 6 kap. 2 och 3 §§ lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

2 §.

Fråga, som — — — mannen tillhör.

Är ena maken svensk undersåte och har han sedan minst ett år hemvist i riket, må han likväl städse här väcka talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad, och varde frågan huruvida orsak till skillnad är för handen prövad allenast enligt svensk lag; dock må ej vad som inträffat under tid, då den maken ej var svensk undersåte med hemvist i riket, åberopas till vinnande av skillnad, med mindre det må ske enligt vad här förut är stadgat.

3 §.

Är, efter ty här förut är sagt, myndighets behörighet beroende av att part äger hemvist inom den stat myndigheten tillhör, varde frågan om parten där äger hemvist prövad efter lagen i sagda stat; dock må hustru ej, i annat fall än i 2 § andra stycket sägs, anses hava annat hemvist än mannen, där ej enligt lagen i den stat makarne tillhöra hustrun äger hava särskilt hemvist.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1934.

¹ Senaste lydelse av 2 § se SFS 1915: 436. Jfr ock 1924: 340.

I fråga om de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I skrivelse den 3 maj 1933 (nr 179) har riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t ville *dels* före den 1 december 1933 uppsäga konventionen den 12 juni 1902 för lösande av konflikter mellan lagar och jurisdiktioner i fråga om äktenskapsskillnad och hemskillnad *dels ock* verkställa utredning av frågan om en revision i närmare angivna hänseenden av lagen den 8 juli 1904 om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap samt för riksdagen framlägga de förslag vartill utredningen kunde föranleda. Sedan Kungl. Maj:t i anledning härav på föredragning av ministern för utrikes ärendena den 27 oktober 1933 beslutat uppsäga ifrågavarande konvention, har sådan uppsägning ägt rum den 4 november 1933. För Sveriges del kommer konventionen i följd härav att upphöra att gälla den 1 juni 1934.

I det utlåtande som låg till grund för nyssnämnda riksdagsskrivelse anförde första lagutskottet i huvudsak följande: I sådant fall då äkta makar vore italienska medborgare eller då de senast gemensamt varit medborgare i Italien vore på grund av ifrågavarande konvention och därav föranledda stadganden i 1904 års lag möjlighet utesluten att döma till skillnad i deras äktenskap, och detta även i fall, då hustrun ursprungligen varit medborgare i annan konventionsstat och utan hinder av giftermålet bibehållit sitt ursprungliga medborgarskap vid sidan av det genom detsamma förvärvade medborgarskapet i Italien eller efter giftermålet återförvärvat sitt ursprungliga medborgarskap. Utskottet, som hade inhämtat att även för vårt lands del fall förekommit då svenskfödd kvinna icke kunnat erhålla önskad skillnad i äktenskap med en italienare, ansåge det otillfredsställande, att svensk domstol icke under några omständigheter kunde döma till skillnad i äktenskap mellan en svensk kvinna och en italienare. Med hänsyn till att ifrågavarande bestämmelser i 1904 års lag gällde även i avseende å personer som vore medborgare i icke-konventionsstat — med undantag endast för Danmark, Finland, Island och Norge — kunde svårigheter jämväl i fråga om andra staters medborgare uppkomma på grund av såväl lagens bestämmelser om forum som dess fordran på att skillnadsorsak skulle vara för handen enligt makarnas nationella lag. De svårigheter vid tillämpningen av bestämmelserna i 1904 års lag som sålunda visat sig föreligga även i förhållande till andra stater — utskottet nämnde härvid särskilt England och Amerikas förenta stater — understödde i väsentlig grad kravet på uppsägning av konventionen. Utskottet hade därvid utgått från att en enhetlig reglering i avseende å förhållandet till konventionsstater och icke-konventionsstater, fränsett de nordiska länderna, borde bibehållas. Den revision av 1904 års lag som efter konventionens uppsägning borde äga rum syntes böra ha till huvudsakligt syfte att bereda ökade möjligheter för svensk domstol att döma till äktenskapsskillnad, när det måste anses avsevärt avvikande från svensk rättsuppfattning att makarna fortfarande skulle vara i äktenskap förenade med varandra.

Enligt förevarande förslag är svensk domstol alltid behörig att pröva

talan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad, om ena maken är svensk undersåte och sedan minst ett år har hemvist här i riket. Frågan huruvida orsak till skillnad är för handen skall därvid prövas allenast enligt svensk lag. Dock må ej vad som inträffat under tid, då ifrågavarande make ej var svensk undersåte med hemvist här i riket, åberopas till vinnande av skillnad, med mindre det må ske enligt vad i 1904 års lag i övrigt är stadgat.

Sedan Kungl. Maj:t i anledning av riksdagens ovannämnda skrivelse uppsagt 1902 års skillnadskonvention, synes det genom förevarande proposition framlagda förslaget om ändring i 1904 års lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap tillgodose syftet med skrivelsen i övrigt.

Utskottet.

Utskottet har vid sin granskning av förslaget icke funnit anledning till erinran mot detsamma och får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 mars 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman*, *Bismark*, *Larson* i Lerdala*, *Wagnsson*, *Forssell**, *Branting**, *Wijkström** och *von Heland*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* och *Sjögren*, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Rimforsa*, *Olsson* i Mellerud, *Johanson* i Huskvarna*, *Johansson* i Bro och *Rudén*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering